

Metodika pro mediální vzdělávání v knihovnách

hra Kašpar
zadání pro účastníky

pracovní listy

Rozhodli jste se pro změnu profese a bylo vám doporučeno zkusit práci novináře. Jakožto začínajícímu novináři vám bude šéfredaktor oporou, ale zároveň vás bude i kontrolovat. Jednoho dne za vámi šéfredaktor přijde do kanceláře a pověří vás, abyste zjistili, co se stalo v Pardubicích, protože mu přišla zpráva, že Kašpar zmizel.

Svodka z policejního portálu, kterou vám poslal šéfredaktor:

Neznámý pachatel či pachatelé v noci ze středy na čtvrtek odstranili sochu J. Kašpara na třídě Míru v Pardubicích. Škoda za chybějící sochu se odhaduje okolo dvou milionů korun. Poškození okolí (pěší komunikace) je nulové. Socha J. Kašpara v minulosti mezi obyvateli Pardubic vyvolávala rozpory. Případ policisté šetří jako podezření z poškození veřejného prostoru.

Podobné případy nejsou prozatím zaznamenány.

Úkol č. 1

Vytvořte myšlenkovou mapu (návrh) potřebných informací, které budete potřebovat k napsání článku. Na jaké otázky má článek odpovídat? Pokud nebudete vědět, zkuste požádat o pomoc šéfredaktora.

(Doprostřed si nakreslete kolečko, do kterého vepište slovo Kašpar. Co už víte? Jaké informace budete potřebovat a kde je seženete? Napište si sem všechny nápady.

Malá nápověda: na jaké zásadní otázky má novinový článek odpovídat? Vyhledejte si, co to jsou novinářské otázky, nebo se zeptejte šéfredaktora).

Úkol č. 2

Po připravení konkrétního postupu se rozhodnete přečíst něco z toho, co už bylo o Kašparovi napsáno dříve. Zjistěte, které informace se objevují v každém článku a které jsou naopak irelevantní. Do kontrolního archu označte odpovědi na šéfredaktorovy otázky. (U všech odpovědí jsou písmenka, ze kterých poté složíte tajenku). Pokud některým pojmům nerozumíte, zeptejte se šéfredaktora, nebo si věci vyhledejte na internetu. Používat mobilní telefony není zakázané, naopak velmi podporované!

Kontrolní arch:

1. Ve kterém článku se nachází manipulativní titulek?
Č. 1 = U Č. 2 = J Č. 3 = P Č. 4 = H
2. Ve kterém článku není uveden postoj protistrany?
Č. 1 = E Č. 2 = J Č. 3 = P Č. 4 = H
3. Ve kterém článku je **argumentační faul**?
Č. 1 = S Č. 2 = C Č. 3 = P Č. 4 = T
4. Ve kterém článku je postoj autora článku?
Č. 1 = E Č. 2 = M Č. 3 = O Č. 4 = K
5. Ve kterém článku citovaný mluvčí uvádí osobní názor, který sklouzává k manipulaci?
Č. 1 = F Č. 2 = O Č. 3 = P Č. 4 = B
6. Ve kterém článku není uveden autor?
Č. 1 = E Č. 2 = I Č. 3 = O Č. 4 = A
7. Ve kterém článku se vyskytuje **konfirmační zkreslení**?
Č. 1 = K Č. 2 = L Č. 3 = W Č. 4 = N
8. Který respondent uvádí špatné údaje?
a) Milada = I b) Irena = X c) Kateřina = E d) Oliver = B
9. Který respondent mluví o hoaxu?
a) Milada = N b) Oliver = O c) Jan = M d) Martin = C
10. Který respondent je pravděpodobně nejmladší?
a) Kateřina = Q b) Irena = A c) Jan = F d) Martin = E
11. Který respondent uvádí špatnou pozici sochy?
a) Milada = R b) Irena = B c) Jan = W d) Oliver = Z
12. Který z respondentů vám dal nějaké stopy?
a) Milada, Kateřina, Oliver = T
b) Irena, Oliver, Kateřina = U
c) Jan, Martin, Irena = S
d) Martin, Milada, Jan = E

Tajenka: _____

Jan Kašpar zase stojí na pardubickém dláždění

Pomník Jana Kašpara na třídě Míru v Pardubicích
Autor: Petr1888 – Vlastní dílo, CC BY-SA 4.0, Wikimedia Commons

28. 12. 2016 | Socha prvního českého aviatika ing. Jana Kašpara dnes dorazila do Pardubic. Zdejší rodák a průkopník českého letectví shlíží na třídu Míru z místa, kde se v roce 1883, v dnes již neexistujícím hotelu Veselka, narodil. Bronzová socha, jakoby vrostlá do dláždění hlavní pardubické ulice, bude městu slavnostně předána v lednu, již dnes je ale z reakcí kolemjdoucích patrné, že se líbí.

„Konečně. Ten je krásný. Vrostl do místa, kde se narodil,“ hodnotili práci sochaře náhodní kolemjdoucí a z bronzového díla se stal rázem nejfotografovanější objekt v Pardubicích. „Samozřejmě mám radost, že se líbí. Navíc k téhle soše mám osobní vztah. Můj otec byl letecký inženýr, vojenský letec, takže mám vztah k létání i ke Kašparovi,“ neskrýval radost autor díla František Bálek. „Z toho, co jsem slyšel, tak se všem socha líbí a ostatních názor mě nezajímá,“ dodává.

Socha Jana Kašpara v nadživotní velikosti stojí v západní části třídy Míru přímo na chodníku a hledí k Zelené bráně. Před sebou má do dlažby zabudovanou zhruba šest metrů dlouhou časovou osu s významnými milníky aviatikova života. Návštěvníci tohoto místa jsou tak v přímém kontaktu jak se sochou, tak s informacemi o průkopnických činech Jana Kašpara.

„Jsem moc rád, že se akademickému sochaři Františku Bálkovi podařilo v krátké době sochu zhotovit a Pardubice tak mohou splatit svůj dluh vůči památce významného rodáka. Pomník je důstojnou poctou celoživotnímu úsilí muže, který tolik znamenal pro české letectví. Díky němu jsou Pardubice považovány za kolébkou českého letectví. Zároveň se pro tuto variantu rozhodla většina města v anketě. Tento postoj budeme respektovat,“ řekl primátor Pardubic Martin Charvát.

Nataša Hradní
tiskový úsek města Pardubic

Socha Jana Kašpara je plagiát? Autor jej možná okopíroval ze 40 let starého díla!

Autorem původní sochy prvního aviatika s vrtulí je akademický sochař Karel Krátký z Pardubic. Zhotovil ji již v roce 1974. Nové dílo od Františka Bála nyní dostává finální podobu. Co obě sochy spojuje? Jsou si podobné. Na obou je Jan Kašpar s vrtulí.

„Když jsem na akademii končil, potřeboval jsem udělat nějakou závěrečnou práci. Pedagogové přišli s tématem osvobození Sovětskou armádou, anebo tématem mateřství. Mně se ani jedno nelíbilo, proto jsem šel za profesorem, zdali bych mohl udělat pro Pardubice dosud chybějící sochu prvního českého pilota. A on na to, že je to dobrý nápad, jen se musí zeptat, jestli to půjde. A ono to šlo,“ řekl Karel Krátký.

Česká televize v neděli ve své hlavní zpravodajské relaci naznačila, že socha, která vyhrála nedávnou soutěž, „nese rysy na hraně plagiátorství“. I Karel Krátký říká, že je Jan Kašpar v návrhu akademického sochaře Františka Bála jeho dílu hodně podobný.

„Ale vím, že se autor mohl vydat stejnou cestou, jakou jsem se vydal já. Byl jsem však překvapený, podobnost byla skutečně zvláštní. Ale jestli je to plagiát, nebo ne, nedokážu rozhodnout a ani to nechci rozhodovat,“ řekl sochař a restaurátor.

Autor vybrané sochy František Bálek byl touto informací zaskočen. „Mám čisté svědomí. Je to blbost. Když se to někomu nezdá, ať na mne podá žalobu a budeme to řešit soudně. Navíc jsem nebyl v soutěži jediný, kdo dělal Kašpara s vrtulí. A od mé postavy vede v zemi časová osa,“ brání se Bálek.

Autor: Jaroslav Hubený

Slavný letec Kašpar se konečně dočká sochy. Bude mít vrtuli, stožár by se prodražil

Martin Biben

22. 5. 2016 14:15

Pardubice a celá země si připomenou památku slavného českého letce Jana Kašpara, který 13. května 1911 úspěšně přeletěl z Pardubic do Prahy. Muže, který je považován za prvního českého aviatika, uctí socha v nadživotní velikosti na hlavní pardubické ulici. Často vzrušená debata, jakou podobu by památník měl mít, trvala pět let. Socha, která zvítězila nad stožárem i napodobeninou ranveje, vznikne do příštího roku, kdy uplyne 90 let od Kašparovy smrti.

Sochu o lehce nadživotní velikosti nakonec upřednostnilo nové vedení města i část veřejnosti v anketě, která byla proti avantgardnímu 37metrovému sloupu, který by vyčníval nad střechy okolních budov. Samozřejmě se ozývá i ostrá kritika tohoto rozhodnutí. Radnice Pardubic nerespektováním výsledků vlastní soutěže promarnila velkou šanci kultivovat veřejný prostor svého města skutečně aktuálním výtvarným dílem a místo toho si ho zanesla dalším neoriginálním figurativním pomníkem s obligátním atributem podle vlastního vkusu. Na osobnosti Jana Kašpara, který nastartoval motorové létání v Čechách, dnes není zajímavá modelace jeho tváře či dobového oblečení, ale právě jeho inspirativní průkopnictví, široký obzor a odvaha – vlastnosti, které současnému omezenému a intelektuálně slabému vedení města chybí. Jsem přesvědčen, že vedení města promarnilo velkou příležitost se zviditelnit na poli kultury.

Socha J. Kašpara v Pardubicích rozdmýchala bouřlivou diskuzi i ohledně finanční stránky.

„Dva miliony korun jsou hodně. Při začátku projednání se slíbilo, že část nákladů bude pokryta veřejnou sbírkou. Nyní to vypadá, že vše uhradí město. To je absolutně nehorázné, co si ti barbaři dovolují,“ uvedl Klimpl.

Problémy a otázky okolo stožáru Jana Kašpara

Nová socha J. Kašpara budí rozpory mezi obyvateli. Jedni ji adorují, druzí kritizují – za možné plagiátorství, ale i za nerespektování vítězného projektu, u kterého se ukázalo, že by byly i technické problémy.

V červnu 2016 pardubičtí zastupitelé vyhodnotili stavbu památníku Jana Kašpara u věžáku Magnum vytvořeného ze stožáru jako příliš drahou a projekt tím vlastně uložili k ledu. „Cenu považuji za naprosto neúnosné zatížení. Sloup zvítězil také proto, že nebyl finančně náročný. Stejně nerozumím tomu, proč odborná porota vybrala ten sloup. To mi nikdo nevysvětlí,“ řekl tehdy zastupitel Miroslav Rubeš k tomu, že dílo radnici vyšlo na 2,7 milionu včetně daně.

Porota v soutěži vybrala jako nejlepší návrh architekta Petra Pinkase v podobě 37 metrů vysokého sloupu s větrným rukávem a návěstidlem. Původní odhad pořízení památníku činil 1,2 milionu korun, kvůli jeho komplikované instalaci se však později zvýšila na již zmíněnou částku o 1,5 milionu vyšší (stejně jako socha Kašpara). Sloup by se totiž musel zakotvit až do skalního podloží, které je v hloubce dvanácti metrů.

Opozice řeší především principiální stránku sporu. Absolutně proti vybranému návrhu stojí František Brendl. Tomu vadí, že se nezhotovil vítězný projekt soutěže. „Pakliže uděláme nějaká pravidla, ustanovíme výběrovou komisi složenou z architektů a umělců a nakonec nezhotovíme projekt, který vybrala, přijde mi to zbytečné. Pokud měli radní představu, že má vzniknout socha, měli to zavést do požadavků,“ uvedl František Brendl.

Který ze svědků je důvěryhodný?

(tzn. který nelže/nepředkládá bludy a dá se u něho očekávat i svědectví ohledně Kašpara)

Znáte Pardubice? Žijete tu? Nevíte, co se stalo s Kašparem?

Milada

Ano, jistě. S Kašparem? Jako s tou sochou? Zaslechla jsem, že už není na svém místě. Podle mě ji někdo ukradnul. Ti lidi dneska, to je strašný. A slyšeli jste, že v tom vietnamském bistru v pasáži měli prej dvanáct druhů spermatu? Co se tam probíhá dělo za orgie...

Kateřina

Na takhle malým městě jako jsou Pardubice se nic neutají. Vždyť tu žije jenom 10 tisíc lidí. To je taková vesnička. Nic jsem neviděla na vlastní oči, protože bydlím až na dolním konci náměstí, ale šušká se, že parta chlapů v zelenejch hadrech odvezla do sběrných surovin. To víte, kov je drahej.

Jan

Jó, Kašpar. To je taková nová celebrita před nádražím. Mladíci se tam s tou sochou fotí a občas je třeba oblečeněj i do dresu, když se třeba hraje hokej. Ale co jsem tam šel naposled, když jsem jel za dcerou do Plzně, tak tam furt byl. Každopádně se řešilo, že je potřeba udělat nějaká údržba.

Oliver

No jasně. Zvěsti o tom, že Kašpar zmizel, jsem zaznamenal. Na třídě Míru bydlím už léta, tam jak kdysi byl Baťa a teď tam je drogerie. Víte, já už jsem viděl leccos. Největší komedie byla, když se ta naše pardubická Broadway předělávala. Předevčírem okolo Kašpara běhala parta chlapů v zeleném mundúru. Jenom doufám, že to nebyl někdo z toho Greenpeace. Ty já nesnáším. Každopádně dneska brzy ráno jsem slyšel rachot a když jsem se šel podívat, tak už tam Kašpar nebyl.

Martin

Sem šel zrovna do školy na nultou hodinu na zemák. Hroznej vopruz. Kdo to vymyslel?! Zas nám tam ta psycho úča bude vykládat o tom, že je země placatá a že nás vyléčí naše čakry. No, a tak si du po třídě Míru a vidím, jak je spoustu popelářů okolo tý sochy, co tam překáží. Dost divný před sedmou, aby tam někdo byl. Tak jsem si to vyblejsknul a sdílel na instáči.

Irena

Teď je toho všude plno. Kašpar sem, Kašpar tam. Všichni tvrdí, jak někdo poškrábanou sochu ukradl. Ale co by s ní dělal? Do sběrných surovin těžko prodáte sochu, to by hnedka prasklo. Já si myslím, že ji spíš odvezli opravit, ale zapomněli o tom někomu něco říct. To už se totiž tady párkrát stalo, že technické služby zapomněli komunikovat. Naposled takhle odvezli Pernera od nádraží a bylo z toho haló.

Úkol č. 3

Napište článek.

Musí obsahovat titulek a 5–10 vět. Z uvedených textů použijte nějakou citaci a zasadte ji do kontextu.